

POLSKO-UKRAIŃSKI
ROCZNIK
UKRAIŃSKO-POLSKI

***KSZTAŁCENIE ZAWODOWE:
PEDAGOGIKA I PSYCHOLOGIA***

Pod redakcją

Tadeusza Lewowickiego
Jolanty Wilsz

Iwana Ziaziuna
Nelli Nyczkało

III

CZĘSTOCHOWA – KIJÓW
2001

Recenzenci
Tadeusz LEWOWICKI, Jolanta WILSZ,
Swietłana SYSOIEWA, Walenty MOLAKO

Rada Naukowa
Tadeusz LEWOWICKI, Iwan ZIAZIUN

Komitety Redakcyjne
Nella NYCZKAŁO, Jolanta WILSZ, Swietłana SYSOIEWA, Czesław NOSAL,
Jan STRELAU, Georgij BAŁŁ, Henryk BEDNARSKI, Semen GONCZARIENKO,
Walentyna SEMICZENKO, Olena KULCZYCKA, Ryszard SZWED,
Stanisław PODOBIŃSKI

Skład i łamanie
Jacek KUKUŁKA

Projekt okładki
ART PLUS
331.548

Korektorzy
Miroslaw ŁAPOT
Radosław PODOBIŃSKI

Tłumaczenia
Georgij BAŁŁ
Jolanta WILSZ

37
37.014
374
37.04

BG WSP

ISBN 83 – 7098 – 552 – 1

© Copyright by Tadeusz LEWOWICKI & Jolanta WILSZ & Iwan ZIAZIUN
& Nella NYCZKAŁO & Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie.
Częstochowa 2001.

Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie.
ul. Waszyngtona 4/8, 42 – 200 Częstochowa,
tel. (0 34) 361 48 54, fax (0 34) 368 35 53.

ПОЛЬСКО-УКРАЇНСЬКИЙ
ЖУРНАЛ
УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСКИЙ

***ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА:
ПЕДАГОГІКА І ПСИХОЛОГІЯ***

За редакцією

Тадеуша Левовицького
Іоланти Вільш

Івана Зазюна
Неллі Ничкало

III

ЧЕНСТОХОВА – КИЇВ
2001

Рецензенти

**Тадеуш ЛЕВОВИЦЬКИЙ, Іоланта ВІЛЬШ,
Світлана СИСОЄВА, Георгій БАЛЛ**

Наукова рада

Тадеуш ЛЕВОВИЦЬКИЙ, Іван ЗЯЗЮН

Редакційна колегія

**Нелля НИЧКАЛО, Іоланта ВІЛЬШ, Світлана СИСОЄВА, Чеслав НОСАЛЬ,
Іан СТРЕЛЯУ, Георгій БАЛЛ, Генрик БЕДНАРСКИЙ, Семен ГОНЧАРЕНКО.
Валентина СЕМИЧЕНКО, Олена КУЛЬЧИЦЬКА, Ришард ШВЕД,
Станіслав ПОДОБІНСЬКИЙ**

Складання

Іацек КУКУЛКА

Проект обкладинки

АРТ ПЛЬЮС

Коректори

**Мірослав ЛАПОТ
Радослав ПОДОБІНСЬКИЙ**

Переклад

**Георгій БАЛЛ
Іоланта ВІЛЬШ**

ISBN 83 – 7098 – 552 – 1

**© Copyright by Тадеуш ЛЕВОВИЦЬКИЙ & Іоланта ВІЛЬШ Іван ЗЯЗЮН
& Нелля НИЧКАЛО & Видавництво Вищої Педагогічної Школи у Ченстохові.
Ченстохова 2001.**

**Видавництво Вищої Педагогічної Школи у Ченстохові,
вул. Вашингтона 4/8, 42 – 200 м. Ченстохова,
тел. (0 34) 361 48 54, факс (0 34) 368 35 53.**

SPIS TREŚCI

Część I

ZAGADNIENIA EDUKACJI ZAWODOWEJ WE WSPÓŁCZESNYM SPOŁECZEŃSTWIE

NELLA NYCZKAŁO

Naukowe poszukiwania w dziedzinie pedagogiki zawodowej na
Ukrainie: analiza retrospektywna, problemy, perspektywy 13

STANISŁAW KACZOR, TERESA SARLEJA

Przemiany kształcenia zawodowego w Polsce 37

RYSZARD PARZĘCKI

Proces kształtowania i wykorzystania potencjału pracy młodzieży szkół
zawodowych w warunkach gospodarki rynkowej 49

WALERY BYKOW

Integracja systemu oświaty na Ukrainie z oświatą na świecie: podejście
projektowe jako efektywny instrument jej realizacji 65

BARBARA BARANIAK

Niektóre uwarunkowania przemian współczesnej szkoły 75

KAZIMIERZ CHYC

Współczesne podróże Polaków i Ukraińców — wybrane zagadnienia,
w kontekście socjologicznej i pedagogicznej refleksji nad kulturą 91

DANUTA MARZEC

Przeobrażenia społeczne a nowe wyzwania edukacji zawodowej 103

BEATA GOFRON

Edukacja a reprodukcja struktury społecznej i zawodowej 113

SYLWIA BADORA

Poszukiwanie nowych koncepcji pracy socjalnej i opiekuńczo-wychowawczej
na Ukrainie 127

KRZYSZTOF PIOTR BADORA

Rozwój pracy socjalnej i opieki zastępczej na Ukrainie 137

EUGENIUSZ BOROWIEC

Implikacje pedagogiczne psychospołecznych warunków egzystencji ludzkiej we
współczesnej Polsce 147

Część II

PROBLEMY KSZTAŁCENIA I DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

STEFAN M. KWIATKOWSKI

Standardy kwalifikacji zawodowych — elementy procedury badawczej 159

IGOR SMIRNOW	
Ustawiczne kształcenie zawodowe (autorska interpretacja koncepcji)	167
RYSZARD GERLACH	
Dylematy kształcenia zawodowego w Polsce na tle porównawczym	179
MIKOŁA NESZCZADIM	
Wojskowa oświata na Ukrainie na drodze przekształceń innowacyjnych	193
JAROSŁAW CECHMISTER	
Uzasadnienie modelu przygotowania przedzawodowego uczniów w liceach o profilu medycznym	207
TADEUSZ BARSKI	
Komputerowe wspomaganie procesu nauczania	219
NATALIA KŁOKAR	
Problematyka podwyższania kwalifikacji wykładowców ogólnooświatowych dyscyplin szkół zawodowo-technicznych	233
NINA PADUN	
Z doświadczeń nabytych przy organizacji praktyki edukacyjno-przemysłowej w szkołach zawodowych i technicznych na Ukrainie (aspekt historyczny)	241
GEORGIJ GREBENIUŁ	
Konkurencyjność specjalisty profilu technicznego jako wskaźnik jakości kształcenia zawodowego	253
LARISA SIGAYEWA	
Kształcenie ustawiczne — priorytetowy kierunek rozwoju nauki pedagogicznej	263

Część III

PROBLEMY PORADNICTWA ZAWODOWEGO

WANDA RACHALSKA	
Doradca zawodowy przewodnikiem w planowaniu i realizowaniu drogi zawodowej	273
AUGUSTYN BAŃKA	
Transnarodowe poradnictwo zawodowe w systemach kształcenia młodzieży do dorosłości i rynku pracy	279
BOŻENA WOJTASIK	
Orientacja i poradnictwo edukacyjno-zawodowe jako procesy wspierające całozyciowy rozwój zawodowy człowieka	303
ELŻBIETA PODOSKA-FILIPOWICZ	
Doradztwo zawodowe jako szansa przeciwdziałania bezrobociu	319
STANISŁAW PODOBIŃSKI	
Język doradztwa zawodowego	331

OLGA ŁODYGA

Gry decyzyjne jako aktywna metoda kształcenia doradców zawodowych 337

WOJCIECH KREFT

Program komputerowy *Doradca 2000* 345

Część IV

HUMANISTYCZNE I METODOLOGICZNE ASPEKTY KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO

IWAN ZIAZIUN

Nauka i sztuka w działalności pedagogicznej 357

GEORGIJ BAŁŁ

Orientacja na dialog jako składnik duchowości profesjonalisty 381

SWIETŁANA SYSOYEW

Rozwój osobowości w warunkach społeczeństwa postindustrialnego 395

JOLANTA WILSZ

Psychologizowana wersja koncepcji stałych indywidualnych cech osobowości i jej wykorzystanie przy wyborze zawodu 405

TAMARA JACENKO

Aktywne nauczanie społeczno-psychologiczne: metoda poznania induktywno-deduktywnego 417

OKSANA RUDNICKA

Sytuacyjne podejście do realizacji wpływu pedagogicznego 431

WALENTY RYBAŁKA

Osobowościowy potencjał profesjonalisty 445

OLENA PIECHOTA

Katedra technologii pedagogicznych i sztuki pedagogicznej: koncepcja, istota działalności 457

OLEKSANDER ROMANOWSKI

Kultura kierowania jako wyznacznik element profesjonalizmu kierowania 467

OLENA OTYCZ

Współdziałanie różnych dziedzin sztuki w zawodowym przygotowaniu nauczyciela 487

EDWARD POMYTKIN

Aktualne problemy przygotowania praktykujących psychologów zorientowanego na rozwój duchowy 497

WIKTOR PANCZENKO

Warunki zawodowego samookreślenia młodych przedsiębiorców ze strefy kontroli radiologicznej 509

ЗМІСТ

Частна І

ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ У СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

НЕЛЛЯ НИЧКАЛО

Науковий пошук з професійної педагогіки в Україні: ретроспективний аналіз, проблеми, перспективи 13

СТАНІСЛАВ КАЧОР, ТЕРЕЗА САРЛЄЯ

Зміни професійної освіти у польщі 37

РИШАРД ПАЖЕЦЬКИЙ

Процес формування і використання трудового потенціалу учнів професійних шкіл в умовах ринкової економіки 49

ВАЛЕРІЙ БИКОВ

Інтеграція системи освіти України у світовий освітній простір: проектний підхід як ефективний інструмент її реалізації 65

БАРБАРА БАРАНЬЯК

Деякі передумови змін сучасної школи комп'ютерне вдосконалення процесу навчання 75

КАЗІМІР ХИЦ

Сучасні подорожі поляків і українців ў вибрані питання в контексті соціологічних і педагогічних роздумі над культурою 91

ДАНУТА МАЖЕЦ

Суспільні перетворення і нові вимоги до професійної освіти 103

БЕАТА ГОФРОН

Освіта і відтворення соціальної та професійної структури 113

СИЛЬВІЯ БАДОРА

Пошуки нових концепцій соціальної та опікунсько-виховної роботи в Україні 127

КШИШТОФ БАДОРА

Розвиток соціальної роботи і опіки в Україні 137

ЕВГЕНЮШ БОРОВЕЦ

Педагогічні наслідки психосоціальних умов людської екзистенції у сучасній польщі 147

Частна ІІ

ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ

СТЕФАН КВЯТКОВСЬКИЙ

Стандарти професійної кваліфікації як елементи дослідницької процедури 159

ІГОР СМІРНОВ

Безперервна професійна освіта (авторська інтерпретація концепції) 167

РИШАРД ГЕРЛЯХ

Дилеми професійної освіти у польщі на тлі порівняння з іншими країнами 179

МИКОЛА НЕЩАДИМ

Військова освіта України на шляху інноваційних перетворень 193

ЯРОСЛАВ ЦЕХМІСТЕР

Обґрунтування моделі допрофесійної підготовки учнів у ліцеї медичного профілю 207

ТАДЕУШ БАРСЬКИЙ

Комп'ютерне вдосконалення процесу навчання 219

НАТАЛІЯ КЛОКАР

До питання підвищення кваліфікації викладачів загальноосвітніх дисциплін професійно-технічних навчальних закладів 233

НІНА ПАДУН

З досвіду організації навчально-виробничої практики учнів у закладах профтехосвіти України (історичний аспект) 241

ГЕОРГІЙ ГРЕБЕНЮК

Конкурентоспроможність спеціаліста технічного профілю як показник якості професійної освіти 253

ЛАРИСА СІГАЄВА

Неперервна освіта — пріоритетний напрям розвитку педагогічної науки 263

Частина III

ПРОБЛЕМИ КОНСУЛЬТУВАННЯ

ВАНДА РАХАЛЬСКА

Фахівець із професійного консультування як наставник у плануванні та реалізації професійного шляху 273

АВГУСТИН БАНЬКА

Транснаціональне професійне консультування у системах підготовки молоді до дорослого життя і до ринку праці 279

БОЖЕНА ВОЙТАСІК

Освітньо-професійні орієнтація і консультація як процеси, що підтримують ціложиттєвий професійний розвиток людини 303

ЕЛЬЖБЕТА ПОДОСКА-ФІЛІПОВІЧ

Професійна консультація як засіб протидії безробіттю 319

СТАНІСЛАВ ПОДОБІНСЬКИЙ

Мова в професійному наданні консультацій 331

ОЛЬГА ЛОДИГА

Ігри з прийняття рішень як активний метод навчання професійних консультантів	337
--	-----

ВОЙЦЕХ КРЕФТ

Комп'ютерна програма „консультант 2000”	345
---	-----

Частна IV

ГУМАНІСТИЧНИ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ

ІВАН ЗЯЗЮН

Наука і мистецтво педагогічної дії	357
--	-----

ГЕОРГІЙ БАЛЛ

Налаштування на діалог як складник духовності професіонала	381
--	-----

СВІТЛАНА СИСОЄВА

Розвиток особистості в умовах постіндустріального суспільства	395
---	-----

ІОЛАНТА ВІЛЬШ

Психологізований варіант концепції сталих індивідуальних рис особистості та її використання при виборі професії	405
---	-----

ТАМАРА ЯЦЕНКО

Активне соціально-психологічне навчання: метод індуктивно-дедуктивного пізнання онала	417
---	-----

ОКСАНА РУДНИЦЬКА

Ситуативний підхід у реалізації педагогічного впливу	431
--	-----

ВАЛЕНТИН РИБАЛКА

Особистісний потенціал професії	445
---------------------------------------	-----

ОЛЕНА ПЕХОТА

Кафедра педагогічних технологій та педагогічної майстерності: концепція, зміст діяльності	457
---	-----

ОЛЕКСАНДР РОМАНОВСЬКИЙ

Культура управління як визначальний елемент професіоналізму керівника	467
---	-----

ОЛЕНА ОТИЧ

взаємодія мистецтв у професійній підготовці вчителя	487
---	-----

ЕДУАРД ПОМИТКІН

Актуальні питання духовно орієнтованої підготовки практичних психологів	497
---	-----

ВІКТОР ПАНЧЕНКО

Передумови професійного самовизначення підлітків-переселенців із зони радіоекологічного контролю	509
--	-----